

Sygn. akt VU 6297/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant p.o. stażysty Ewelina Hrynczyszyn

po rozpoznaniu w dniu 4 listopada 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim

sprawy z wniosku (...) z siedzibą w R.

z udziałem zainteresowanego W. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne

na skutek odwołania (...) z siedzibą w R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 25 lutego 2014 r. sygn.(...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 25 lutego 2014 roku numer (...) w ten sposób, że stwierdza, iż podstawa wymiaru składek za kwiecień 2011 roku za zainteresowanego W. C. jako pracownika wnioskodawcy (...) z siedzibą w R. wynosi: na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, chorobowe i wypadkowe – 7.178,56 zł (siedem tysięcy sto siedemdziesiąt osiem złotych pięćdziesiąt sześć groszy) oraz na ubezpieczenie zdrowotne – 6.194,38 zł (sześć tysięcy sto dziewięćdziesiąt cztery złote trzydzieści osiem groszy);

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na rzecz wnioskodawcy (...) z siedzibą w R. kwotę 60 zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VU 6297/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 lutego 2014 roku **numer (...)** Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. ustalił podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia **W. C.** pracownika (...) w R. w miesiącach:

- kwietniu 2011 roku w wysokości 7.978,56 zł na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, chorobowe, wypadkowe i 6.884,70 zł na ubezpieczenie zdrowotne;

Organ rentowy podniósł, że przeprowadzona kontrola wykazała, że płatnik składek w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne nie uwzględnił przychodów osiągniętych przez pracowników wymienionych w decyzjach finansowanych ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w postaci ekwiwalentów pieniężnych za „wczasy turystyczne”. Organ rentowy podniósł, że pracownicy przy ubieganiu się o wypłatę ekwiwalentów pieniężnych za „wczasy turystyczne” nie składali oświadczeń

o dochodach na jednego członka rodziny. Przyjęte natomiast w Regulaminach (...) kryterium przyznawania ekwiwalentów za „wczasy turystyczne” ze względu na fakt pobierania zasiłku rodzinnego lub pielęgnacyjnego nie powodowało różnicowania świadczeń ze względu na sytuację materialną rodziny. W okresie objętym kontrolą nie zanotowano ani jednego przypadku wypłaty wyższej kwoty ekwiwalentu za „wczasy turystyczne” osobie uprawnionej do zasiłku rodzinnego. Zatem przy przyznawaniu pracownikom ekwiwalentów pieniężnych za „wczasy turystyczne” płatnik składek nie badał i nie uwzględniał sytuacji materialnej rodziny. Powyższe świadczenia tym samym realizowane były z naruszeniem ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, co oznacza że przyznane świadczenia nie mają charakteru socjalnego i stanowią przychód pracownika w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych. Powyższe skutkuje uznaniem, że od uzyskanego przez pracownika przychodu należy naliczyć składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenia zdrowotne.

Płatnik składek odwołał się od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę poprzez ustalenie, że wypłaty dokonane przez płatnika na rzecz zainteresowanego pracownika w okresach objętych decyzją, tytułem ekwiwalentu pieniężnego za „wczasy turystyczne” w ramach ZFŚS nie stanowiły podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, a zatem ustalone przez płatnika pierwotne podstawy wymiaru składek były prawidłowe oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz skarżącego kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Zaskarżonej decyzji zarzucił :

1. naruszenie § 2 ust. 1 pkt 19 Rozporządzenia Ministra pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe poprzez jego błędną wykładnię prowadzącą do przyjęcia, że świadczenia wypłacone przez płatnika w ramach ZFŚS stanowią podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne,

2. naruszenie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych poprzez błędną wykładnię skutkującą przyjęciem, że wypłaty dokonane przez płatnika w ramach ZFŚS nie miały charakteru socjalnego, z uwagi na okoliczność jakoby Płatnik miał wypłacać świadczenia z (...) z pominięciem kryteriów socjalnych wymaganych ww. ustawą,

3. naruszenie art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez jego niezastosowanie i nieuwzględnienie ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w danym roku kalendarzowym.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Zainteresowany W. C. nie zajął stanowiska w sprawie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) z siedzibą w R. jako pracodawca (płatnik składek), jest zobowiązany do odprowadzania składek do ZUS z tytułu ubezpieczeń społecznych pracowników tj. ubezpieczenia emerytalnego, rentowego, chorobowego i wypadkowego oraz ubezpieczenia zdrowotnego (okoliczność bezsporna).

W dniu 16 lipca 2010 roku pomiędzy Pracodawcą – Spółką (...) Spółka Akcyjna w R., (...) Spółka Akcyjna w B., (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w B. koło O., (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł., (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. a związkami zawodowymi działającymi w (...) Spółka Akcyjna, w (...) Spółka Akcyjna oraz w (...) Spółka Akcyjna zostało zawarte porozumienie - umowa gwarancyjna na okoliczność procesu konsolidacji w grupie (...) w tym połączenia (...) S.A., (...) S.A., (...) S.A. w koncern działający w obszarze energetyka konwencjonalna, a także utworzenia z tych spółek akcyjnych – oddziałów spółki przejmującej w celu zabezpieczenia należnych pracownikom praw i świadczeń oraz uprawnień związków zawodowych działających w łączonych podmiotach. W Preambule tej umowy przewidziano,

że postanowienia (...) będą stosowane do pracowników w takim samym zakresie podmiotowym, przedmiotowym i czasowym co najmniej do końca okresu gwarancji zatrudnienia określonych w (...) i umowach społecznych, nie dłużej jednak niż do dnia wejście w życie Nowych Układów Zbiorowych pracy zawierających rozstrzygnięcia nie mniej korzystne niż te, które obowiązywały pracowników w dniu przejścia do nowego pracodawcy.

W §6 umowy gwarancyjnej Pracodawcy ((...) S.A., (...) S.A., (...) S.A.), Spółka (...) ((...) S.A) oraz Gwaranci ((...) S.A. z siedzibą w Ł., (...) S.A. z siedzibą w W. i ich następcy prawni) zobowiązali się, że u (...) w okresie obowiązywania niniejszej umowy będą tworzone zakładowe fundusze świadczeń socjalnych. Ponadto wszystkie te podmioty zobowiązały się, że w dniu utworzenia funduszy, zostaną one zwiększone o środki pieniężne, należności i zobowiązania zakładowych funduszy socjalnych (...) S.A., (...) S.A., (...) S.A. a tym samym środki te nie będą przekazywane do zakładowego funduszu świadczeń socjalnych spółki (...), chyba że to przekazanie wynika z treści art. 7 ust. 3b ustawy z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Ponadto pracodawcy, spółka przejmująca oraz gwaranci zobowiązali się, że wydatkowanie środków zgromadzonych na funduszach następować będzie na zasadach przewidzianych w obowiązujących u pracodawców Regulaminach Zakładowego funduszu Świadczeń Socjalnych (ust. 4 § 6)

(dowód: umowa gwarancyjna z dnia 16 lipca 2010 r. – k. 164-172 akt)

W sierpniu 2010 roku został wyodrębniony Oddział Elektrownia (...) jako odrębny pracodawca. Oddział zatrudniał wówczas około 4 tysięcy osób. Obecnie zatrudnia około 3400 osób. Oddział przejął dotychczasowych pracowników. Większość przejętych pracowników, to byli pracownicy z długoletnim stażem, z wysokimi wynagrodzeniami. Zarobki pracowników fizycznych w 2011r. oscylowały w granicach 5000zł., pracowników administracji -w granicach 4500-5000zł. Natomiast kadra kierownicza miała wyższe zarobki średnio o 30% od pracowników fizycznych.

(dowód: zeznania świadka M. K. k. 138verte-139verte)

Postanowieniem nr (...) S.A. z dnia 19 stycznia 2011 roku w sprawie Zakładowego Regulaminu Świadczeń Socjalnych w Oddziale Elektrownia (...) został wdrożony do stosowania w Oddziale Elektrownia (...) uzgodniony z zakładowymi organizacjami związkowymi Zakładowy Regulamin Świadczeń Socjalnych **na rok 2011**, stanowiący załącznik nr 1 do postanowienia. Kierownicy komórek organizacyjnych i pracownicy Oddziału Elektrownia (...) zostali zobowiązani do przestrzegania zarówno tego postanowienia jak i regulaminu, a dodatkowo kierownicy komórek organizacyjnych zostali zobowiązani do zapoznania podległych pracowników z treścią zarówno postanowienia oraz Zakładowego Regulaminu Świadczeń Socjalnych. Na podstawie Zarządzenia Nr (...) Prezesa Zarządu (...) S.A. z dnia 17.09.2010r. z chwilą wejścia w życie przedmiotowego postanowienia w Oddziale Elektrownia (...) S.A. przestało obowiązywać Zarządzenie nr (...) Prezesa Zarządu (...) S.A. z dnia 12.04.2010 r. w sprawie Zakładowego Regulaminu Świadczeń Socjalnych (§ 4). Powyższe postanowienie weszło w życie z dniem podpisania, z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2011 roku.

(dowód: postanowienie (...)/2011r. k. 65verte)

Zakresem działalności socjalnej zgodnie z § 1 pkt 3.1 **Regulaminu z 2011 roku** było objęte świadczenie usług w zakresie różnych form wypoczynku, działalności kulturalno-oświatowej, działalności sportowo-rekreacyjnej, udzielania pomocy materialnej –rzeczowej lub finansowej, udzielania pomocy zwrotnej lub bezzwrotnej na cele mieszkaniowe na warunkach określonych w umowie między pracodawcą a pożyczkobiorcą.

Osobami uprawnionymi do korzystania z Funduszu byli:

- pracownicy zatrudnieni w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy w (...) S.A. Oddziale Elektrownia (...) oraz członkowie ich rodzin
- emeryci i renciści oraz członkowie ich rodzin,
- członkowie rodzin pracowników zmarłych w trakcie zatrudnienia w (...) S.A. Oddziale Elektrownia (...).

Członkowie rodzin zgodnie z § 1 pkt 4.2 regulaminu byli mąż, żona, dzieci własne i drugiego małżonka, przysposobione (orzeczenie sądu o przysposobieniu dziecka), w rodzinach zastępczych i będące pod opieką ustanowioną przez sąd – w wieku do 18 lat, dzieci o orzeczonej niepełnosprawności w stopniu znacznym lub umiarkowanym, będące pod opieką rodziców bez względu na wiek, młodzież ucząca się do 25 lat będąca na wyłącznym utrzymaniu rodziców.

Uprawniony – osoba mogąca korzystać z ZFŚS w rozumieniu § 1 pkt 4.1. - mógł ubiegać się o świadczenie socjalne po przepracowaniu w (...) S.A. Oddziale Elektrownia (...) jednego roku. Wyjątek stanowiła „pomoc rzeczowo-finansowa”, która mogła być przyznana z dniem zatrudnienia.

Zasady przeznaczania środków Funduszu na finansowanie działalności socjalnej organizowanej na rzecz osób uprawnionych oraz zasady i warunki korzystania z tych usług określał przedmiotowy Zakładowy Regulamin uzgodniony z organizacjami związkowymi, zatwierdzony przez (...) S.A.

W ramach funduszu – w myśl § 2 tego regulaminu - były realizowane następujące rodzaje działalności socjalnej:

- wypoczynek pracowniczy – działalność ta obejmowała :

- refundację wczasów i innych form wypoczynku w obiektach spółki (...) (wczasy w Hotelu (...), hotelu (...), wypoczynek w domkach w Ośrodku (...)) (w sumie 7 dni),
- refundację w ustalonej kwocie (załącznik nr 1) dla kwalifikujących się do dofinansowania do wczasów krajowych lub zagranicznych,
- wczasy turystyczne (na zasadzie wypłat ekwiwalentu pieniężnego),
- wypoczynek profilaktyczno-leczniczy i sanatoryjny,
- wczasy z udziałem dzieci o orzeczonej niepełnosprawności w stopniu znacznym lub umiarkowanym będące pod opieką rodziców bez względu na wiek,
- wypoczynek weekendowy – na zasadzie wypłaty ekwiwalentu pieniężnego.

- wypoczynek dzieci krajowy lub zagraniczny,

- turystyka krajowa lub zagraniczna,

- działalność sportowa i rekreacyjna krajowa,

- działalność kulturalno-oświatowa,

- imprezy okolicznościowe i inne świadczenia,

- pomoc rzeczowo-finansowa w postaci zapomóg losowych pomocy rzeczowej lub finansowej.

Zasady i kryteria przydziału usług i świadczeń w zakresie działalności socjalnej określał § 2 pkt 8. Uprawniony (za wyjątkiem dzieci) mógł się ubiegać raz na dwa lata o dofinansowanie ze środków ZFŚS do wypoczynku o czasie trwania minimum 8 dni. W przypadku zatrudnionych obojga małżonków w (...) S.A. Oddziale Elektrownia (...) każdy z nich mógł się ubiegać o świadczenie wczasowe osobno. Uprawniony mógł również ubiegać się **o ekwiwalent pieniężny za wczasy turystyczne**. Wysokość ekwiwalentu określona została w punkcie 3 objaśnień i wynosiła **za wczasy turystyczne dla pracowników i ich rodzin oraz dzieci emerytów i rencistów w kwocie 800,00 złotych na osobę**. Dla emerytów i rencistów wielkość ekwiwalentu ustalona została na kwotę 600,00 złotych na osobę. Dla współmałżonków emerytów i rencistów wielkość ekwiwalentu wynosiła 400,00 złotych na osobę. Kwota ekwiwalentu pieniężnego za wczasy turystyczne miała być zróżnicowana. **W przypadku pobierania zasiłku rodzinnego lub pielęgnacyjnego : 850,00 złotych, pozostali pracownicy: 800,00 złotych.**

Ustalono również, że okres trwania wczasów turystycznych wynosić musi minimum 8 dni. W przypadku pracowników czynnych zawodowo skierowanie na wczasy turystyczne wymagało potwierdzenia urlopowania przez zakład pracy (§ 2 pkt 8.3.5 regulaminu).

Ponadto każdy pracownik uprawniony (po przepracowaniu jednego roku w (...) S.A. Oddziale Elektrownia (...) czynnie wykonujący pracę zawodową na dzień wypłaty świadczenia) mógł otrzymać **ekwiwalent pieniężny jako dofinansowanie do „wypoczynku weekendowego”**, za który uważa się wypoczynek w dni ustawowo wolne od pracy, organizowany indywidualnie przez pracowników. Zasady realizacji świadczenia zostały określone w punkcie 6 objaśnień, w którym przewidziano, że wysokość i terminy wypłat ekwiwalentu pieniężnego na wypoczynek weekendowy, każdorazowo będą uzgadniane ze Związkami Zawodowymi. Protokół uzgodnień miał być podstawą realizacji świadczenia. Kwota ekwiwalentu pieniężnego miała być zróżnicowana i zależeć miała od faktu pobierania, bądź nie zasiłku rodzinnego/pielęgniacyjnego przez uprawnionego pracownika (§ 2 pkt 8.3.6 oraz pkt 6 objaśnień).

(dowód: Zakładowy Regulamin Świadczeń Socjalnych z 2011 roku – k.65-78 verte)

W okresie od stycznia 2011 roku do grudnia 2011 roku ekwiwalent pieniężny za wczasy turystyczne wypłacono ogółem 1745 pracownikom, w tym:

- 1722 osobom w kwocie 800 zł na członka rodziny,
- 21 osobom w kwocie 850 zł na członka rodziny – osoby uprawnione do pobierania zasiłku pielęgnacyjnego,
- 1 osobie w kwocie 200 złotych (wyrównanie wypłaty świadczenia po dostarczeniu dokumentacji o pobieraniu zasiłku pielęgnacyjnego)
- 1 osobie w kwocie 250 złotych wyrównanie wypłaty świadczenia po dostarczeniu dokumentacji o pobieraniu zasiłku pielęgnacyjnego)

Płatnik wypłacił zainteresowanemu **W. C.** tytułem dofinansowania do wczasów turystycznych w kwietniu 2011 roku 800 zł.

(okoliczność bezsporna)

Pracownicy przed otrzymaniem pomocy z ZFŚS w postaci ekwiwalentów pieniężnych za wczasy turystyczne, nie składali oświadczeń majątkowych. Pracownicy, którzy pobierali zasiłek rodzinny lub pielęgnacyjny i chcieli otrzymać wyższe świadczenie weekendowe, musieli złożyć zaświadczenie o fakcie pobierania tych zasiłków.

(dowód: zeznania świadka M. K. k. 138verte-139verte)

W okresie od dnia 12 sierpnia 2013 roku do dnia 16 października 2013 roku organ rentowy przeprowadził u płatnika kontrolę, która wykazała, że pracownicy przy ubieganiu się o wypłatę ekwiwalentów pieniężnych za „wczasy turystyczne” nie składali oświadczeń o dochodach na jednego członka rodziny (okoliczność bezsporna).

Oświadczenia o dochodach rodziny, pracownicy składali jedynie w przypadku dofinansowania do wypoczynku pracowniczego krajowego i zagranicznego, wypoczynku dzieci i młodzieży krajowego i zagranicznego, turystyki-zorganizowane wycieczki krajowe i zagraniczne. Podstawą do obliczenia dofinansowania do w/w form wypoczynku była wysokość średniego miesięcznego przychodu za rok ubiegły przypadająca na członka rodziny, a wypłata odbywała się zgodnie z tabelą wskaźników oraz formuły określonej w załączniku nr 1 do Regulaminu. Przyznane kwoty dofinansowania dla pracowników były zróżnicowane i uzależnione od sytuacji materialnej rodziny.

(dowód: protokół kontroli z dnia 16 października 2013 roku i aneks do protokołu akta główne ZUS)

W dniu 31 października 2013 roku płatnik składek zgłosił zastrzeżenia do protokołu kontroli.

(dowód: zastrzeżenia akta główne ZUS)

Organ rentowy częściowo uwzględnił zgłoszone zastrzeżenia i w dniu 14 listopada 2013 roku wydał aneks do protokołu kontroli z dnia 16 października 2013 roku.

(dowód: aneks akta główne ZUS)

Płatnik nie kwestionował rachunkowych wyliczeń podstaw wymiaru składek ustalonych przez ZUS w zaskarżonej decyzji, a jedynie twierdził, że sporne świadczenia jako świadczenia socjalne, nie powinny być wliczane do podstawy wymiaru składek (okoliczność bezsporna).

Płatnik składek ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia pracownika płatnika W. C. w miesiącu kwietniu 2011r. na kwoty:

- 7178, 56zł. na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, ubezpieczenie chorobowe i ubezpieczenie wypadkowe;
- 6194,38zł. na ubezpieczenie zdrowotne;

(okoliczność bezsporna – decyzja nr (...)r.)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Kwestia sporna w niniejszej sprawie dotyczy podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne pracowników podlegających w myśl art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 1442 ze zm.), zwanej dalej ustawą systemową, ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, w myśl art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 w/w ustawy – ubezpieczeniom chorobowemu i wypadkowemu i wreszcie ubezpieczeniu zdrowotnemu na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jedn. Dz. U. z 2008r, Nr 164, poz. 1027 ze zm.).

Organ rentowy, na podstawie art. 41 ust. 13 ustawy systemowej, może kwestionować wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składki, jeżeli okoliczności sprawy wskazują na to, że nie jest ono zgodne stanem faktycznym.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 w związku z art. 20 a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity - Dz. U. z 2009 roku, Nr 205, poz. 1585 ze zm. - dalej „ustawa systemowa”), podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi przychód, o jakim mowa w art. 4 pkt 9 i pkt 10 tej ustawy. Stosownie do powołanego wyżej punktu 9 art. 4 - użyte w ustawie określenie przychód oznacza przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu: zatrudnienia w ramach stosunku pracy, pracy nakładczej, służby, wykonywania mandatu posła lub senatora, wykonywania pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania, pobierania zasiłku dla bezrobotnych, świadczenia integracyjnego i stypendium wypłacanych bezrobotnym oraz stypendium sportowego, a także z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności oraz umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, jak również z tytułu współpracy przy tej działalności lub współpracy przy wykonywaniu umowy. Zgodnie zaś z art. 81 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne pracowników stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób.

W świetle art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U.2012.361 j.t.) za przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za

godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za nie wykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych.

Treść art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, nie pozostawia żadnych wątpliwości, że wartość środków pieniężnych, które pracownicy płatnika uzyskali w latach 2010-2011r. tytułem świadczeń turystycznych z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych ((...)), stanowi przychód tych pracowników.

Niektóre przychody są zwolnione z podstawy wymiaru składek. Enumeratywny katalog przychodów, które nie stanowią podstawy wymiaru składek zawiera rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18.12.1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. I tak, zgodnie z treścią § 2 ust. 1 pkt 19 cyt. wyżej rozporządzenia, podstawy wymiaru składek nie stanowią, **świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych**. Zważywszy, że przepis § 2 ust. 1 pkt 19 cyt. wyżej rozporządzenia ma charakter wyjątku, od ogólnej zasady podlegania obowiązkowi składkowemu każdego przychodu, to na skarżącym – a nie organie rentowym - spoczywał ciężar dowodu, że wypłacone pracownikom świadczenia weekendowe mieściły się w granicach pomocy finansowej.

Definicję działalności socjalnej zawiera art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 4 marca 1994r o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (t.j Dz. U. z 2012, poz. 592). W myśl tego przepisu **działalność socjalna** to **usługi** świadczone przez pracodawców **na rzecz różnych form wypoczynku**, działalności kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej, opieki nad dziećmi w żłobkach, przedszkolach oraz innych formach wychowania przedszkolnego, udzielanie pomocy materialnej-rzeczowej lub finansowej, a także zwrotnej lub bezzwrotnej pomocy na cele mieszkaniowe na warunkach określonych umową.

Skarżący w latach 2010-2011 wypłacił pracownikom z ZFŚS dofinansowanie do wczasów turystycznych zorganizowanych we własnym zakresie. W okresie od września 2010r. do grudnia 2010r. ekwiwalent pieniężny za wczasy turystyczne został wypłacony przez płatnika 765 pracownikom, w tym 752 osobom w kwotach po 800zł. na jednego członka rodziny, 7 osobom w kwotach po 850zł. na jednego członka rodziny i 6 osobom zatrudnionym w ramach tzw. umów migracyjnych w wysokości do rocznego odpisu obowiązkowego na ZFŚS tj. w kwotach 1 osobie – 1231,19zł., 1 osobie – 1739,49zł., 2 osobom w kwotach po 209,69zł. i 1 osobie w kwocie 2000zł. Natomiast w okresie od stycznia 2011r. do grudnia 2011r. ekwiwalent pieniężny za wczasy turystyczne płatnik wypłacił ogółem 1745 pracownikom, w tym 1722 osobom w kwotach po 800zł. na jednego członka rodziny i 23 pracownikom w kwotach po 850zł. na jednego członka rodziny

Bezspornym jest, że w/w świadczenia zostały wypłacone przez płatnika ze środków przeznaczonych na cele socjalne. Były to bowiem środki pochodzące z odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, zgromadzone na odrębnym rachunku bankowym. Nie ulega także wątpliwości, że wypłacone świadczenia stanowiły dla pracowników pomoc finansową. Jednakże zakwalifikowanie danego świadczenia przyznawanego w ramach funduszu świadczeń socjalnych jako mieszczącego się w ustawowej definicji działalności socjalnej, nie oznacza automatycznie, że wypłacone świadczenie realizuje cele socjalne. O tym, czy świadczenia wypłacane z funduszu świadczeń socjalnych realizują cele socjalne decyduje treść art. 8 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Z treści tego przepisu wynika, że przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. Wprawdzie zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu, w myśl ustępu 2 art. 8 ustawy, określa pracodawca w regulaminie, ale musi przy tym bezwzględnie uwzględniać treść art. 8 ust. 1 ustawy. Pracodawca nie może zatem ustalić zasad i warunków korzystania z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu według dowolnie wybranych przez siebie kryteriów, z pominięciem naczelnej zasady wyrażonej w art. 8 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, że przyznawanie tych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu ma być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. A zatem obowiązujący u danego pracodawcy regulamin, który szczegółowo określa zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z

Funduszu nie może być sprzeczny z treścią ustępu 1 art. 8 ustawy, co oznacza że nie może przyznawać ulgowych usług i świadczeń oraz dopłat z Funduszu w oderwaniu od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu (tzw. kryterium socjalne). O tym zatem czy dane świadczenie wypłacone z funduszu świadczeń socjalnych spełnia kryterium socjalne nie decyduje wyłącznie to, czy świadczenie jest finansowane ze środków Funduszu oraz jego cel (pomoc pracownikom), jak chce skarżący, ale także to czy zostało ono uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu.

Zasady przeznaczania środków na finansowanie działalności socjalnej oraz zasady i warunki korzystania z usług z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych u płatnika w okresie od 1 stycznia 2011r. do 31 grudnia 2011 r. były regulowane **Regulaminem z 2011r.** uchwalonym przez (...) w uzgodnieniu z działającymi u niego organizacjami związkowymi.

Osobami uprawnionymi do korzystania z ZFŚS u płatnika na podstawie w/w Regulaminów byli pracownicy zatrudnieni w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy, po przepracowaniu jednego roku w (...) lub u jego poprzedników prawnych (wyjątek stanowiła pomoc rzeczowo-finansowa, która mogła być przyznana z dniem zatrudnienia) oraz członkowie rodzin pracowników, emeryci i renciści oraz członkowie ich rodzin, członkowie rodzin pracowników zmarłych w trakcie zatrudnienia u pracodawcy. Za członków rodziny uważano małżonków, dzieci do lat 18 (dzieci własne, dzieci drugiego małżonka, przysposobione, w rodzinach zastępczych i będące pod opieką ustanowioną przez sąd) oraz dzieci o orzeczonej niepełnosprawności w stopniu znacznym lub umiarkowanym, będące pod opieką rodziców bez względu na wiek, młodzież ucząca się do lat 25 będąca na wyłącznym utrzymaniu rodziców.

Wysokość udzielonych świadczeń socjalnych zależała od ilości środków zgromadzonych na rachunku Funduszu oraz od kwot przeznaczonych na finansowanie poszczególnych celów zapisanych w rocznym preliminarzu wydatków.

Zgodnie z §1 ustęp 3 Regulaminu z 2011r. środki funduszu mogły być przeznaczone na świadczenie usług w zakresie:

1. różnych form wypoczynku:

a) wypoczynek pracowniczy:

- refundacja wczasów i innych form wypoczynku w obiektach spółek zależnych od (...) S.A.

- refundacja w ustalonej w załączniku nr 1 do regulaminu kwocie dla kwalifikujących się do dofinansowania do wczasów krajowych lub zagranicznych;

-wczasy turystyczne (na zasadzie wypłaty ekwiwalentu pieniężnego);

- wypoczynek profilaktyczno-leczniczy i sanatoryjny;

- wczasy z udziałem dzieci no orzeczonej niepełnosprawności w stopniu znacznym lub umiarkowanym będące pod opieką rodziców bez względu na wiek;

- wypoczynek weekendowy (na zasadzie wypłaty ekwiwalentu pieniężnego)

b) wypoczynek dzieci krajowy lub zagraniczny (zimowiska, kolonie, obozy, zielone szkoły, wypoczynek zdrowotno-rehabilitacyjny i specjalistyczny na terenie kraju)

c) turystyka krajowa lub zagraniczna (wycieczki)

2. działalności kulturalno-oświatowej;

3. działalności sportowo-rekreacyjnej;

4. udzielania pomocy materialno-rzeczowej lub finansowej;

5. udzielania pomocy zwrotnej lub bezzwrotnej na cele mieszkaniowe na warunkach określonych w umowie między pracodawcą a pożyczkobiorcą;

Ekwiwalent pieniężny za wczasy turystyczne mógł ubiegać się uprawniony pracownik raz na dwa lata, który korzystał z wczasów turystycznych przez minimum 8 dni i przedłożył pracodawcy wniosek o wypłatę świadczenia, w którym wskazał ilość osób korzystających z wypoczynku wraz z potwierdzeniem urlopowania przez zakład pracy. Wysokość ekwiwalentu za wczasy turystyczne ustalono w wysokości 800zł. na osobę dla pracowników i ich rodzin oraz dzieci emerytów i rencistów, a w przypadku pobierania zasiłku rodzinnego lub pielęgnacyjnego 850zł. na osobę. Dla emerytów i rencistów wielkość ekwiwalentu ustalono w kwocie 600zł. na osobę, a dla ich współmałżonków 400zł. na osobę.

Obowiązujące u płatnika w spornym okresie Regulaminy przewidywały zatem dofinansowanie do wczasów turystycznych i wprowadzały kryterium, od którego spełnienia zależała wysokość przyznawanego świadczenia, którym był fakt pobierania bądź nie przez pracownika zasiłku rodzinnego lub pielęgnacyjnego oraz ilość członków w rodzinie pracownika. Niewątpliwie kryterium pobierania zasiłku rodzinnego lub pielęgnacyjnego jest kryterium socjalnym.

Zasiłek rodzinny odnosi się bowiem do sytuacji materialnej i rodzinnej uprawnionego, gdyż zależy od faktu posiadania dzieci i dochodu rodziny. Sytuacja rodzinna to przede wszystkim liczba członków rodziny, z którymi pracownik prowadzi wspólne gospodarstwo domowe. Natomiast sytuacja materialna jest uzależniona od wysokości dochodów w rodzinie pracownika. W spornym okresie zasiłek rodzinny przysługiwał tylko tym rodzicom lub opiekunom prawnym dziecka, których dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekraczał kwoty 504,00 zł. Natomiast w przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługiwał, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się w spornym okresie nie przekraczał kwoty 583,00 zł. (art. 5 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity Dz.U. z 2013r., nr 1456).

Kryterium zasiłku pielęgnacyjnego uwzględnia z kolei sytuację życiową pracownika. Sytuacja życiowa to szczególne okoliczności, które spotykają w pewnych okresach życia człowieka powodując jej pogorszenie np. w związku z chorobą, śmiercią członka rodziny, utratą mieszkania, utratą pracy. A zasiłek pielęgnacyjny ma na celu – w myśl art. 16 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity Dz.U. z 2013r., nr 1456) - częściowe pokrycie wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje:

- 1)niepełnosprawnemu dziecku;
- 2) osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, a także osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia.
- 3)osobie, która ukończyła 75 lat.

W spornym okresie wysokość zasiłku pielęgnacyjnego wynosiła 153zł.

Natomiast kryterium ilości osób w rodzinie uprawnionego uwzględnia zarówno sytuację rodzinną jak i materialną.

W spornym okresie, z uwagi na przekroczenie wymaganego progu dochodowego, tylko jeden pracownik pobierał zasiłek rodzinny, natomiast zasiłek pielęgnacyjny w 2011 r. pobierało 23. Mimo, że zasiłek rodzinny lub pielęgnacyjny pobierał stosunkowo mały procent wszystkich pracowników płatnika, to jednak wypłacony im przez płatnika ekwiwalent pieniężny z tytułu wczasów turystycznych realizował cele socjalne, albowiem nie były to jedyne kryteria, od

których uzależniona była wypłata tego świadczenia. Istotnym kryterium socjalnym, który zróżnicował wypłacone przez płatnika w spornym okresie świadczenia z tytułu wczasów turystycznych i uwzględniał sytuację materialną i rodzinną pracownika, była ilość osób uprawnionych do skorzystania z takiego świadczenia w rodzinie zainteresowanego pracownika. Ekwiwalent pieniężny z tytułu wczasów turystycznych przysługiwał bowiem na każdą osobę uprawnioną w rodzinie pracownika. Osobami uprawnionymi do otrzymania dofinansowania z tytułu wczasów turystycznych byli pracownicy, emeryci i renciści oraz członkowie rodzin pracowników lub emerytów i rencistów, członkowie rodzin pracowników zmarłych w trakcie zatrudnienia u płatnika. Do członków rodzin regulaminy zaliczały małżonków, dzieci do 18 lat (własne, drugiego małżonka, przysposobione, w rodzinach zastępczych i będące pod opieką ustanowioną przez sąd), dzieci o orzeczonej niepełnosprawności w stopniu znacznym lub umiarkowanym, będące pod opieką bez względu na wiek, młodzież ucząca się do 25 lat będąca na wyłącznym utrzymaniu rodziców. A zatem wysokość dofinansowania każdorazowo zależała od liczby osób korzystających z tzw. wczasów turystycznych, co w sposób wystarczający zróżnicowało wypłacone pracownikom świadczenia z tego tytułu. Dodatkowo należy podnieść, że ekwiwalent z tytułu wczasów turystycznych, w przeciwieństwie do świadczenia weekendowego, nie przysługiwał każdemu pracownikowi, ale tylko temu, który w rzeczywistości skorzystał z wyjazdu trwającego minimum 8 dni i to raz na dwa lata. Ubiegający się o wypłatę świadczenia z tytułu wczasów turystycznych musiał złożyć pisemny wniosek o wypłatę tego świadczenia wraz z kartą urlopową. We wniosku wymieniał wszystkie osoby uprawnione korzystające razem z nim z wypoczynku wyjazdowego i jeśli pobierał zasiłek rodzinny lub pielęgnacyjny, to załączał do wniosku stosowne zaświadczenie w tym zakresie.

Z ustalonego stanu faktycznego wynika zatem, że przyznając w roku 2011 świadczenia z tytułu wczasów turystycznych (...) Komisja Socjalna analizowała sytuację każdego z pracowników, którzy składali wnioski o dofinansowanie wypoczynku organizowanego we własnym zakresie. Komisja musiała bowiem sprawdzić karty urlopowe celem ustalenia czy pracownik korzystał z urlopu w wymiarze minimum 8 dni, wnioski o wypłatę świadczenia celem ustalenia ilości osób uprawnionych, a także zaświadczenia o fakcie pobierania zasiłku rodzinnego lub pielęgnacyjnego, które miały wpływ na wysokość ostatecznie przyznanego świadczenia. Oznacza to, że płatnik dokonał indywidualnej analizy sytuacji życiowej, rodzinnej i majątkowej każdego z uprawnionych do uzyskania spornych ulgowych świadczeń socjalnych, do czego był zobligowany treścią przepisu art. 8 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych oraz treścią obowiązującego w spornym okresie regulaminu (...).

Pomimo tego organ rentowy uznał, że wypłacone pracownikom, w tym zainteresowanemu, dofinansowanie z tytułu wczasów turystycznych stanowi świadczenie dodatkowe pracodawcy, ponieważ kryterium socjalne ustalone w regulaminie ZFŚS było pozorne. W ocenie ZUS, kryteria te nie uwzględniały różnic w poziomie życia pracowników płatnika, albowiem zasiłek rodzinny lub pielęgnacyjny pobierał tylko niewielki procent pracowników płatnika. Ponadto organ rentowy argumentował, że pracodawca ustalił inne progi dla przyznania dofinansowania z tytułu wczasów zorganizowanych. W istocie progi w przypadku wczasów zorganizowanych zależały od kryterium dochodowego – tj. średniego przychodu przypadającego na osobę w rodzinie uprawnionego za rok ubiegły. W roku 2011 progi te wynosiły odpowiednio:

- w przypadku przychodu poniżej 2200zł. na osobę – dofinansowanie w wysokości maksymalnie 0,85 kwoty bazowej dla dorosłych i maksymalnie 0,90 dla dzieci i młodzieży do lat 18;

- w przypadku przychodu 2200 zł. i powyżej na osobę – minimum 0,55 kwoty bazowej dla dorosłych i minimum 0,65 dla dzieci i młodzieży do lat 18.

Kwoty bazowe z przeznaczeniem na wypoczynek wczasowy i organizację wycieczek turystycznych wynosiły: 1500zł. na osobę dla pracowników i członków ich rodzin oraz dzieci emerytów i rencistów oraz 750zł. na osobę dla emerytów i rencistów oraz współmałżonków. Podstawą do wyliczenia dofinansowania była cena skierowania, a jeżeli była ona wyższa od kwoty bazowej, kwota bazowa.

A zatem pracownik, w rodzinie którego przychód na jedną osobę wynosił od 2200zł. wzwyż otrzymał dofinansowanie w kwocie nie niższej niż 825zł. na osobę dorosłą i 975zł. na dziecko, a ten u którego przychód był niższy od 2200zł.

dofinansowanie w kwocie nie wyższej niż 1275zł. na osobę dorosłą i 1350zł. na dziecko. Dofinansowanie z tytułu wczasów zorganizowanych było więc co do zasady wyższe od wczasów turystycznych (pod gruszą), i zależało od innego kryterium. Nie mniej różnice wynikały stąd, że pracownik w celu uzyskania świadczenia z tytułu wczasów zorganizowanych musiał – w przeciwieństwie do wczasów turystycznych - legitymować się fakturą VAT. Wiadomym jest, że koszty wypoczynku zorganizowanego są wyższe od kosztów wypoczynku organizowanego we własnym zakresie. Ta i tylko ta okoliczność legła u podstaw wprowadzenia przez pracodawcę innego kryterium przy rozdziale tych środków, co miało zapewnić pracownikom otrzymanie wyższego dofinansowania.

Okoliczność ta nie może jednak doprowadzić do pozbawienia socjalnego charakteru wypłaconych zainteresowanym ekwiwalentów z tytułu wczasów turystycznych.

Organ rentowy nie ma prawa kwestionować kryteriów ustalonych w regulaminie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych tylko z tego względu, że zostały one określone odmiennie dla różnych świadczeń. Określanie kryteriów, które warunkują przyznanie poszczególnych świadczeń należy do wyłącznej kompetencji pracodawcy i związków zawodowych lub pracownika – przedstawiciela załogi, jakkolwiek ma rację ZUS, że progi te mają uwzględniać socjalny charakter świadczenia.

Kryteria ustalone w Regulaminach ZFŚS obowiązujących w spornym okresie u wnioskodawcy w stosunku do wczasów turystycznych taki socjalny charakter spełniały. Wypłata świadczeń zależała bowiem od sytuacji rodzinnej i materialnej (ilości osób w rodzinie pracownika) i sytuacji życiowej uprawnionych (pobieranie zasiłku pielęgnacyjnego). Pracownik, który korzystał z wczasów turystycznych z małżonkiem oraz dziećmi będącymi na jego utrzymaniu, otrzymywał wyższe świadczenie socjalne od tego, który nie miał małżonka lub dzieci na swoim utrzymaniu. Fakt posiadania rodziny, w tym dzieci na utrzymaniu, niewątpliwie wpływa na sytuację materialną pracowników, a zatem jest jednym z istotnych kryteriów socjalnych, które winny być brane pod uwagę przy rozdziale świadczeń z funduszu socjalnego. I skarżący do tego kryterium się zastosował. Pracownicy otrzymali świadczenia z tytułu wczasów turystycznych (pod gruszą) dostosowane do swojej sytuacji materialnej oraz rodzinnej (ilość osób będących na ich utrzymaniu). A ten fakt organ rentowy zupełnie pominął, skupiając się wyłącznie na określonych w Regulaminie ZFŚS progu dochodowym w postaci zasiłku rodzinnego lub pielęgnacyjnego.

W konsekwencji wypłacone poszczególnym pracownikom w roku 2011 świadczenia, zakwestionowane przez organ rentowy, były – wbrew stanowisku ZUS – zróżnicowane.

Nie można także abstrahować od rodzaju świadczenia z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, które organ rentowy uznał za dodatkowe wynagrodzenie pracowników. Było to dofinansowanie do wypoczynku pracownika organizowanego we własnym zakresie i to wyłącznie wówczas, gdy pracownik korzystał w danym roku jednorazowo z urlopu w wymiarze co najmniej 8 dni. Wypoczynek taki wiąże się zawsze ze zwiększonymi wydatkami dla rodziny w określonym miesiącu. Ustalenie w takim wypadku łagodniejszych kryteriów, niż w przypadku innych świadczeń finansowanych z ZFŚS, takich jak wczasy zorganizowane, jest całkowicie zrozumiałe i logiczne. Tym bardziej, że w przypadku wczasów zorganizowanych pracownik otrzymywał wyższe dofinansowanie niż w przypadku wczasów turystycznych.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd uznał, że płatnik rozdysponował środki Funduszu na wypłaty ekwiwalentu pieniężnego na wczasy turystyczne zgodnie z ustawą o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych i zgodnie z Regulaminem. Tym samym świadczenia wypłacone zainteresowanemu nie stanowi jego dodatkowego wynagrodzenia i nie jest przychodem w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, a co za tym idzie nie stanowi podstawy wymiaru składek zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy systemowej w związku z § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. 1998 r. Nr 161, poz. 1106 ze zm.).

Z uwagi na powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł, jak w punkcie 1 wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.